

ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ว่าด้วยการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ทศนาจรหรือการพักผ่อนเป็นการชั่วคราว หรือเพื่ออำนวยความสะดวกภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชน โดยทั่วไป ในอุทยานแห่งชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำได้โดยไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ อธิบดีกรมอุทยาน แห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วย การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“กรม” หมายความว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๔ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) อธิบดี

(๒) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าวนอุทยาน หัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ หรือหัวหน้า สวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี

(๓) หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรม ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทศพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดกรม ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทศพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๕ ให้อธิบดีรักษาการตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความตามข้อ ๖ และข้อ ๗ ให้อธิบดีเสนอแนวทางการตีความต่อคณะกรรมการ และให้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว

หมวด ๑

การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ

ข้อ ๖ การใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนศึกษาหรือการพักผ่อนเป็นการชั่วคราว หรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ในอุทยานแห่งชาติ ถ้าไม่เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการขอความเห็นชอบตามระเบียบนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจกระทำการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้

การกระทำดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำตามวรรคหนึ่งด้วย

- (๑) แผ้วถาง หรือเผาป่าตามความจำเป็น หรือเพาะปลูกพันธุ์ไม้ที่เป็นอาหารของสัตว์ป่า
- (๒) ขุดดิน หิน หรือปิดกั้น หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทางบกตามความจำเป็น
- (๓) ขุดดิน หิน หรือตัด บันทอน ย้ายไม้ หรือขุดล้อมย้ายต้นไม้ เพื่อทำสถานที่พักผ่อนหรือทำทางศึกษาธรรมชาติหรือทางล่องลอย โดยคำนึงถึงความจำเป็น เพื่อให้ทัศนียภาพของสิ่งแวดล้อมสวยงาม
- (๔) ขุดดิน หิน หรือตัด บันทอน ย้ายไม้ หรือขุดล้อมย้ายต้นไม้ เพื่อจัดทำสถานที่ขึ้นลงอากาศยาน รวมทั้งนำอากาศยานขึ้นลงที่ซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้นเมื่อมีความจำเป็น
- (๕) ตัด บันทอน ย้ายไม้ หรือขุดล้อมย้ายต้นไม้ ที่อยู่ในสภาพกีดขวางและเป็นอันตรายแก่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างหรือทรัพย์สินของทางราชการ หรือที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว หรือเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการตามที่อธิบดีเห็นชอบ
- (๖) ตัด บันทอน ไม้ยืนต้นตายตามธรรมชาติ หรือไม้ที่โค่นล้มโดยภัยธรรมชาติ ตามความจำเป็น
- (๗) เก็บหาเศษไม้ ปลายไม้ มาใช้เพื่อการซ่อมแซมปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง พัฒนา หรือจัดตกแต่งที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (๘) ล่อ ดัก จับ นำออกไป ยิง หรือฆ่าสัตว์ที่ดุร้าย และน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือชีวิตของบุคคลใดได้ตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น
- (๙) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ ที่มีใช้ของทางราชการ เข้าไปในอุทยานแห่งชาติเพื่องานของทางราชการ หรือเพื่อช่วยเหลืองานของทางราชการ
- (๑๐) ควบคุม หรือกำจัดพืชหรือสัตว์ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่คุกคามตามหลักวิชาการ

(๑๑) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง ได้ตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเท่านั้น

(๑๒) นำยานพาหนะเข้าออกในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้นเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉิน

(๑๓) ปิดประกาศโฆษณาข้อความ หรือจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ที่ไม่ใช่สิ่งก่อสร้างถาวร เพื่อให้ผู้มาทัศนศึกษาหรือพักอาศัยเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของกรม หรือข้อความที่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

(๑๔) จัดทำเครื่องหมายหรือหลักเขตแสดงบริเวณที่ดินที่ส่วนราชการใช้ประโยชน์

(๑๕) ปฏิบัติการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือเพื่อฟื้นฟู บำรุง ดูแลรักษาและเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นในอุทยานแห่งชาติให้ดีขึ้นตามนโยบายของทางราชการ หรือตามข้อสั่งการของอธิบดี

(๑๖) การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๔ (๔) และ (๕) จะกระทำการตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องเป็นการกระทำตามที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติสั่งการ หรือได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ

ข้อ ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมตามข้อ ๔ (๒) (๓) และ (๔) มีอำนาจปฏิบัติการในอุทยานแห่งชาติได้ โดยขอความเห็นชอบจากอธิบดี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตัด หรือบั่นทอนไม้ เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการ

(๒) แปรรูปไม้ที่โค่นล้มโดยภัยธรรมชาติ หรือไม้ที่โค่นล้มลงตามธรรมชาติ หรือไม้ยืนต้นตายตามธรรมชาติ หรือไม้ที่ตัดหรือบั่นทอนตามข้อ ๖ (๓) (๔) (๕) (๖) และข้อ ๗ (๑) เพื่อเก็บรักษาไว้ใช้สร้างที่พักอาศัยหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเพื่อการปรับปรุง พัฒนาอุทยานแห่งชาติ

(๓) ใช้ไม้แปรรูปที่ได้รับความเห็นชอบตาม (๒) หรือไม้แปรรูปอื่นที่อยู่ในความดูแลของกรม เพื่อสร้างที่พักอาศัยหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเพื่อการปรับปรุง พัฒนาอุทยานแห่งชาติ โดยให้ระบุประเภท ชนิด ขนาด จำนวนของไม้ ไปพร้อมกับการขอความเห็นชอบด้วย

(๔) ปลูกบำรุงป่าในบริเวณที่ถูกบุกรุกทำลายหรือพื้นที่ป่าที่เสื่อมสภาพในอุทยานแห่งชาติ ให้ฟื้นคืนสภาพในกรณีที่เป็นโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอกหรือองค์กรเอกชน ซึ่งมีขนาดพื้นที่รวมกันตั้งแต่ยี่สิบไร่ขึ้นไป

(๕) ปฏิบัติการตามโครงการหรือแผนการใด ๆ เพื่อให้มีสิ่งก่อสร้าง ตามแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาตินั้น

(๖) ปฏิบัติการเพื่อให้มีสิ่งก่อสร้าง หรือสาธารณูปโภคพื้นฐาน ที่จำเป็นแก่การดำรงชีพตามโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ

ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมตามข้อ ๔ (๓) จะต้องให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของอธิบดี

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๔ (๔) มีความประสงค์จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอเรื่องต่อผู้บังคับบัญชาของตนเพื่อพิจารณาเสนอต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ในกรณีมีเหตุภัยพิบัติที่จะเกิดความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ และพนักงานเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะกระทำการเพื่อป้องกันภัยพิบัติดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการตามวรรคหนึ่งไปก่อนได้ แล้วให้ความเห็นชอบจากอธิบดีโดยไม่ชักช้า หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการแก้ไขให้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้มากที่สุด

ข้อ ๘ กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนอาหรหรือการพักผ่อนเป็นการชั่วคราว หรือเพื่ออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ในอุทยานแห่งชาติ หากผู้ได้รับการร้องขอได้กระทำการภายในขอบเขตที่พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอโดยไม่ได้แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายแก่ตนเอง หรือผู้อื่น ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิด

หมวด ๒

การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในวนอุทยาน สวนพฤษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

ข้อ ๙ ให้นำความในหมวด ๑ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในวนอุทยาน สวนพฤษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ด้วยโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ธัญญา เนติธรรมกุล

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช